

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
และเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕
ในวันอังคารที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม SWOC ชั้น ๓ อาคาร ๙๙ ปี หม่อมหลวงชูชาติ กำภู กรมชลประทาน สามเสน
ผ่านระบบ VDO Conference (Zoom)
Meeting ID: ๙๔๗ ๒๔๖๖ ๐๒๐๓ Passcode: ๕๘๙๔๐๒

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

๒.๑ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน และแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

๒.๒ การพัฒนาการเกษตรสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

๑) การดำเนินงานของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางในระยะแรก

๒) การวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเพื่อผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

๓) การดำเนินการพัฒนาการเกษตรและร่างคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

๓.๑ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
และเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕

ในวันอังคารที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม SWOC ชั้น ๓ อาคาร ๙๙ ปี หม่อมหลวงชูชาติ กำภู กรมชลประทาน สามเสน
ผ่านระบบ VDO Conference (Zoom)
Meeting ID: ๙๔๗ ๒๔๖๖ ๐๒๐๓ Passcode: ๕๘๙๔๐๒

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

๒.๑ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน และเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง (เอกสารแนบ ๑)

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง มีคำสั่ง ฯ ที่ ๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และที่ ๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน และแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง โดยมีรองอธิบดีกรมชลประทาน ฝ่ายบำรุงรักษา เป็นประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑. รองอธิบดีกรมชลประทาน ฝ่ายบำรุงรักษา	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายจรัญ ภูขาว	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ

๑๒. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อนุกรรมการ
 ๑๓. ผู้แทนกรมการปกครอง อนุกรรมการ
 ๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง อนุกรรมการ
 ๑๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมประทุน อนุกรรมการ
 (ด้านจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)
 ๑๖. ผู้อำนวยการส่วนติดตามและประเมินผล อนุกรรมการและเลขานุการ
 มีอำนาจหน้าที่

๑. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเกษตร โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามศักยภาพของที่ดินในการผลิตพืชเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
๒. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน/โครงการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน แล้วนำเสนอคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางเพื่อทราบ
๓. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาศึกษา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะอนุกรรมการได้ตามความจำเป็น
๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒ การพัฒนาการเกษตรของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

๑) การดำเนินงานของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางในระยะแรก

การขับเคลื่อนการทำงานของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางในระยะแรกเมื่อมีแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ๒๐ ปี (ปี ๒๕๖๐-๒๕๗๙) การดำเนินงานในระยะ ๒ ปีแรก (ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒) ทางสำนักงาน ฯ มุ่งเน้นไปในเรื่องการก่อสร้างและปรับปรุงเพื่อให้ได้งานตามเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในระยะก่อนก่อสร้าง โดยมีการจัดประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ ของโครงการ ระยะระหว่างก่อสร้าง เป็นการชี้แจง อบรมให้ความรู้ในเรื่องวางแผนก่อสร้างเป็นหลัก และหลังโครงการจัดรูปที่ดิน เป็นการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการน้ำ งานด้านกฎหมาย และการศึกษาดูงาน (เอกสารแนบ ๒)

๒) การวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเพื่อผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

ต่อมาในปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางได้ทำการศึกษาวิจัยร่วมกับทีมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นการศึกษาความเหมาะสมของการเกษตรกับพื้นที่ ศึกษาปัจจัยดินและปุ๋ย พืชและสัตว์ การจัดการน้ำ เงินทุน การรวมกลุ่มและเครือข่าย การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในโครงการเพื่อหาโมเดล (Model) ที่เหมาะสมในระดับกับพื้นที่ (เอกสารแนบ ๓)

๓) การดำเนินงานการพัฒนาการเกษตรและร่างคำสั่งคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

ในปี ๒๕๖๕ สำนักงานฯ จะดำเนินการพัฒนาการเกษตรเพื่อหาความเป็นไปได้ความพร้อมของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการและดำเนินการตามโมเดล (Model) ที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ได้ศึกษาไว้ รวมถึงการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการเกษตร โดยมีการศึกษายกร่างคำสั่งคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม (เอกสารแนบ ๔)

มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

๓.๑ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารแนบ ๑

คำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

ที่ ๕ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและ
เขตโครงการจัดรูปที่ดิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ และมติคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้การพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดินสามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการเพื่อเพิ่มการผลิตที่มีคุณภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ดินและน้ำทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้เกษตรกรได้รับการพัฒนา มีความเข้มแข็ง มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย

๑. รองอธิบดีกรมชลประทาน ฝ่ายบำรุงรักษา	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายจรัญ ภูขาว	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการส่วนติดตามและประเมินผล สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง	อนุกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเกษตร โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามศักยภาพของที่ดินในการผลิตพืชเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๒. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน/โครงการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน แล้วนำเสนอคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางเพื่อทราบ

๓. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาศึกษา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะอนุกรรมการได้ตามความจำเป็น

๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

คำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

ที่ ๖ /๒๕๖๒

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

ตามที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติงานภายใต้พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ไว้แล้ว จำนวน ๖ คณะ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการพิจารณาการปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ที่ ๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. คณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดอัตรา หลักเกณฑ์และวิธีการเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายในการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ที่ ๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๔. คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการอนุญาตให้เปลี่ยนการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม ตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ที่ ๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๕. คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ที่ ๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๖. คณะอนุกรรมการพิจารณาแผนงานหรือโครงการที่ใช้เงินกองทุนจัดรูปที่ดิน ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ที่ ๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับมติคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ จึงแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมชลประทาน (ด้านจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) เป็นอนุกรรมการ ในคำสั่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ดังกล่าวข้างต้น

นอกจากที่แก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามคำสั่งเดิมทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายกฤษฎา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง

เอกสารแนบ ๒

การดำเนินงานของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

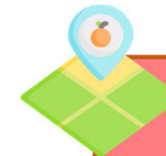
ก่อนก่อสร้าง

- ประชุมชี้แจง
- ดูกาน

ระหว่างก่อสร้าง

- ประชุมชี้แจง
- อบรม
- ดูกาน

หลังก่อสร้าง

- อบรม
- ดูกาน

ส่งเสริมให้ความรู้ด้าน
การเกษตรบริหารจัดการน้ำ
และงานด้านกฎหมาย

รายงานการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมเกษตรกร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

หลักสูตร

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและการผลิตในระดับแปลงเกษตร

สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

กรมชลประทาน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและการผลิตในระดับแปลงเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามแผนงานมีจำนวน ๘๖ รุ่น ใช้งบประมาณกองทุนจัดรูปที่ดิน งบประมาณตามแผนงาน เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓,๔๔๐,๐๐๐ บาท (สามล้านสี่แสนสี่หมื่นบาทถ้วน) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ใช้ร่วมกันในเขตโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกร ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายด้านการเกษตร การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกร

การประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกร และแบบสอบถามติดตามผลเกษตรกรหลังฝึกอบรมและศึกษาดูงาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยวิธีหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยร้อยละ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ส่งผลให้บางพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรได้ตามแผนงาน จึงขออนุมัติยกเลิกการฝึกอบรมเกษตรกรจำนวน ๒๕ รุ่น ตามบันทึก ที่ สจต.๐๓/๔๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

โครงการฝึกอบรมเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดำเนินการจัดฝึกอบรมจำนวน ๖๑ รุ่น สรุปผลได้ดังนี้

๑. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอบรม

๑.๑ จำนวนโครงการฝึกอบรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

ตารางที่ ๑.๑ จำนวนโครงการที่ดำเนินการฝึกอบรมเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

โครงการฝึกอบรมเกษตรกร	จำนวน (รุ่น)	คิดเป็นร้อยละ
แผนงาน	๖๑	๑๐๐
ฝึกอบรม	๖๑	๑๐๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการจัดฝึกอบรมแล้วเสร็จ จำนวน ๖๑ รุ่น คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

๑.๒ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ ๑.๒ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจริงที่เข้าร่วมโครงการเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ฝึกอบรม (๖๑ รุ่น)	๑,๘๓๐	๑๐๐
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	๑,๗๘๕	๙๗.๕๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๑,๗๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๕๔ ซึ่งผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) การจัดฝึกอบรมบางพื้นที่ต้องจำกัดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหนังสือของสาธารณสุขจังหวัดและพื้นที่ในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค

๑.๓ จำนวนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการฝึกอบรม

ตารางที่ ๑.๓ เกณฑ์ชี้วัด จำนวนค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการต่ำกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒

รายการ	งบประมาณ (บาท)	คิดเป็นร้อยละ
ฝึกอบรม (๖๑ รุ่น)	๒,๔๔๐,๐๐๐	๑๐๐
ค่าใช้จ่ายจริงในการดำเนินงาน	๒,๒๑๐,๔๘๐	๙๐.๖๑
ประหยัดค่าใช้จ่าย	๒๒๙,๐๒๐	๙.๓๙

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โครงการฝึกอบรมเกษตรกร ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ จำนวน ๒๒๙,๐๒๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๙ ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-๑๙ (โควิด-๑๙) หน่วยงานที่ ดำเนินการบางพื้นที่ใช้ระบบออนไลน์ในการฝึกอบรม และศึกษาดูงานในพื้นที่/พื้นที่ใกล้เคียง

๑.๔ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ ๑.๔ เกณฑ์ชี้วัด ร้อยละ ๗๐ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินใน ระดับดี

ระดับความรู้	ดีเด่น (๙๐ - ๑๐๐)	ดีมาก (๘๐ - ๘๙)	ดี (๗๐ - ๗๙)	พอใช้ (๖๐ - ๖๙)	ไม่ผ่าน (ต่ำกว่า ๖๐)	รวม
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	๔๔.๕๗	๔๑.๔๔	๑๑.๗๔	๑.๙๒	๐.๓๓	๑๐๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ “ดีเด่น-ดี” คิดเป็น ร้อยละ ๘๖.๐๑ ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๕ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมฝึกอบรมกับเกษตรกร

ตารางที่ ๑.๕ เกณฑ์ชี้วัด ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมฝึกอบรมกับ เกษตรกร อย่างน้อย ๒ หน่วยงานต่อรุ่น

โครงการฝึกอบรม	จำนวน (รุ่น)	คิดเป็นร้อยละ
ฝึกอบรม	๖๑	๑๐๐
หน่วยงานภายนอกเข้าร่วมฝึกอบรมเกษตรกร อย่างน้อย ๒ หน่วยงาน	๖๑	๑๐๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โครงการฝึกอบรมมีหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมฝึกอบรมกับเกษตรกร อย่างน้อย ๒ หน่วยงาน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๖ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับหลังการฝึกอบรม/ศึกษาดูงานไปปรับใช้กับ

การเกษตรของตนเอง

ตารางที่ ๑.๖ เกณฑ์ชี้วัด ร้อยละ ๘๕ ของเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องนำความรู้ที่ได้รับ หลังการฝึกอบรม/ศึกษาดูงานไปปรับใช้กับการเกษตรของตนเอง

หลังการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน	นำไปปรับใช้ (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้กับการเกษตรของตนเอง	๑,๖๑๓	๙๐.๓๖

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับหลังการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน ไปปรับ ใช้กับการเกษตรของตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๓๖ ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๑.๗ แผนการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปปรับใช้กับการเกษตรของตนเอง

ตารางที่ ๑.๖ เกณฑ์ชี้วัด ร้อยละ ๗๐ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีแผนการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปปรับใช้กับการเกษตรของตนเอง

ระยะเวลา	ทันที	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	รวม (%)
การนำความรู้ไปปรับใช้	๔๑.๗๗	๒๓.๒๐	๑๔.๒๗	๑๑.๑๒	๙๐.๓๖

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการวางแผนนำความรู้จากการฝึกอบรมไปปรับใช้กับการเกษตรของตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๓๖ ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๘ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการฝึกอบรม

ตารางที่ ๑.๘ เกณฑ์ชี้วัด ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า ค่อนข้างมาก

ระดับความคิดเห็น	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ระดับมาก (๙๐ - ๑๐๐)	๙๙๒	๕๕.๕๗
ระดับค่อนข้างมาก (๘๐ - ๘๙)	๖๓๗	๓๕.๖๙
ระดับปานกลาง (๗๐ - ๗๙)	๑๓๙	๗.๗๙
ระดับค่อนข้างน้อย (๖๐ - ๖๙)	๑๒	๐.๖๗
ระดับน้อย (ต่ำกว่า ๖๐)	๕	๐.๒๘
รวม	๑,๗๘๕	๑๐๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการฝึกอบรม อยู่ในระดับ“มาก-ค่อนข้างมาก” คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๒๖ ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๙ ความพึงพอใจของเกษตรกรในการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน

ตารางที่ ๑.๙ ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับมาก (๙๐ - ๑๐๐)	๑,๑๕๗	๖๔.๘๒
ระดับค่อนข้างมาก (๘๐ - ๘๙)	๕๓๖	๓๐.๐๓
ระดับปานกลาง (๗๐ - ๗๙)	๗๙	๔.๔๒
ระดับค่อนข้างน้อย (๖๐ - ๖๙)	๘	๐.๔๕
ระดับน้อย (ต่ำกว่า ๖๐)	๕	๐.๒๘
รวม	๑,๗๘๕	๑๐๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในการฝึกอบรม อยู่ในระดับ“มาก-ค่อนข้างมาก” คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๕

การกำหนดมาตรวัดระดับความคิดเห็นในแบบสอบถามและกำหนดค่าคะแนน
ระดับความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน	ระดับ	ร้อยละ
มาก	๕	ดีเด่น	๙๐ - ๑๐๐
ค่อนข้างมาก	๔	ดีมาก	๘๐ - ๘๙
ปานกลาง	๓	ดี	๗๐ - ๗๙
ค่อนข้างน้อย	๒	พอใช้	๖๐ - ๖๙
น้อย	๑	ไม่ผ่าน	ต่ำกว่า ๖๐

๒. ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงาน

- ๒.๑ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทำให้ต้องเลื่อนกำหนดการฝึกอบรมออกไปเรื่อย ๆ เกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้
- ๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงานต่างพื้นที่/ต่างจังหวัดไม่สะดวกเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)
- ๒.๓ การจัดฝึกอบรมต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของสาธารณสุขจังหวัดและพื้นที่อย่างเคร่งครัด เช่น การเว้นระยะห่าง และการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย
- ๒.๔ ปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
- ๒.๕ สถานที่ใช้จัดฝึกอบรมหายากมีงบประมาณไม่เพียงพอ
- ๒.๖ เกษตรต้องประกอบอาชีพทำให้ขาดรายได้ และเป็นห่วงพืชผลทางการเกษตร
- ๒.๗ เกษตรกรต้องการเข้าร่วมฝึกอบรม/ศึกษาดูงานจำนวนมากแต่งบประมาณมีจำกัด

๓. ข้อเสนอแนะและข้อปรับปรุง

- ๓.๑ เกษตรเสนอขอให้เพิ่มค่าตอบแทนในการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม
- ๓.๒ เกษตรกรเสนอขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการอบรมต่าง ๆ
- ๓.๓ ปรับรูปแบบการจัดฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๓.๔ จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้เกษตรกรต่อเนื่องทุกปี
- ๓.๕ เกษตรกรต้องการไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่/จังหวัดเพื่อได้เรียนรู้กว้างขวางขึ้น
- ๓.๖ เกษตรกรเสนอให้จัดฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร และการทำบัญชีครัวเรือน

รายงานผลการดำเนินงานค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

สำนักงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมที่ 1 - 35

สจจ.	กรอบอนุมัติวงเงิน	ได้รับจัดสรร(บาท)	ถือจ่าย	จำนวน โครงการ	ประชุม		อบรม/สัมมนา		ดูงาน		หมายเหตุ
					แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	
1	119,200	119,200		6	9	-	2	-	-	-	
2	178,600	178,600	178,600	8	4	4	4	4	1	1	
3	168,500	168,500	168,500	5	8	8	6	6	-	-	
4	78,000	78,000	-	7	13	-	-	-	-	-	
5	82,800	82,800	82,800	1	-	-	2	2	1	1	
6	82,800	82,800	82,800	1	3	3	3	3	-	-	
7	166,800	166,800	166,800	8	7	7	4	4	2	2	
8	202,800	106,800	86,100	7	6	4	4	3	4	-	
9	134,100	134,100	116,066	10	7	4	3	3	-	-	
10	165,900	165,900	103,500	7	-	-	7	5	1	-	
11	308,200	308,200	308,200	4	7	7	4	4	2	2	
12	319,700	326,232	136,100	5	13	13	4	4	5	-	
13	198,800	198,800	198,800	13	17	17	4	4	-	-	
14	87,000	54,000	54,000	3	4	2	-	-	3	2	
15	226,200	172,200	172,200	5	3	1	6	6	4	2	
16	205,200	131,100	131,100	6	3	1	6	3	3	3	
17	71,400	35,700	-	1	-	-	2	-	-	-	
18	146,800	146,800	146,800	2	6	6	1	1	1	1	
19	275,700	257,900	55,200	5	5	4	3	-	3	-	
20	151,800	62,700	-	6	8	-	4	-	1	-	

รายงานผลการดำเนินงานค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

สำนักงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมที่ 1 - 35

สจจ.	กรอบอนุมัติวงเงิน	ได้รับจัดสรร(บาท)	ถือจ่าย	จำนวน โครงการ	ประชุม		อบรม/สัมมนา		ดูงาน		หมายเหตุ
					แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	
21	62,100	62,100	20,700	2	-	-	3	1	-	-	
22			-								ไม่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 64
23	100,100	58,700	58,700	1	5	5	1	1	1	-	
24	124,200	124,200	-	3	-	-	6	-	-	-	
25	20,700	20,700	20,700	1	-	-	1	1	-	-	
26	36,000	36,000	36,000	6	6	6	-	-	-	-	
27	131,400	89,400	48,000	10	8	8	2	-	2	-	
28	53,400	-	-	2	2	-	2	-	-	-	
29	53,200	11,800	-	3	1	-	2	-	-	-	
30	41,400	41,400		2	-	-	2	-	-	-	
31	68,700	68,700	56,700	4	8	6	1	1	-	-	
32	94,800	47,400	47,400	4	2	1	4	2	-	-	
33	304,500	262,500	262,500	13	9	9	5	5	7	5	
34	47,700	24,400	-	1	1	-	1	-	1	-	
35	296,400	192,900	124,200	13	8	-	12	7	-	-	
รวม	4,804,900	4,017,332	2,862,466	175	173	116	111	70	42	19	

*** ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

เอกสารแนบ ๓

การวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดิน

บทสรุปผู้บริหาร

กรมชลประทานได้มีการดำเนินการวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดิน ด้วยเหตุผลที่ว่า สำนักงานจัดรูปที่ดิน กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีภารกิจตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีการกิจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยได้รับน้ำชลประทานอย่างทั่วถึง มีระบบระบายน้ำและถนนเข้าถึง สามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิดและมีมูลค่าสูงตามความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ สภาพการดำเนินการในการจัดรูปที่ดินดังกล่าวเป็น “การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการทำการเกษตร” แต่ “การพัฒนาการเกษตร” ที่เป็นพื้นฐานนั้นในการผลิตสินค้าเกษตรทั้งที่เป็นพืชหลักและพืชทางเลือกอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการผลิตอย่างเป็นกระบวนการ ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการเก็บเกี่ยว ขนส่งและกระจายสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ มีตลาดรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างยั่งยืนนั้น ยังไม่ได้มีการศึกษาและนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุผลจากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ในปี 2563-2564 สำนักงานจัดรูปที่ดิน กรมชลประทาน จึงได้ร่วมกับสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการดำเนินการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดินใน 5 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จังหวัดสุพรรณบุรี พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จังหวัดพิษณุโลก งานจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาชัย จังหวัดชัยนาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว ระยะที่ 1-3 จังหวัดกาฬสินธุ์ และโครงการฝายบ้านพร้าว จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า 1) **บริบทการจัดการการเกษตรของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรทั้ง 5 พื้นที่ มีการจัดการเกษตรด้วยระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว โดยพื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี มีกำไรจากการทำนา 1,504.85 บาทต่อไร่ พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก มีกำไรจากการทำนา 1,860.00 บาทต่อไร่ ชัยนาท ขาดทุนจากการทำนา 1,326.77 บาทต่อไร่ พื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขาดทุนจากการทำนา 256.51 บาทต่อไร่ และพื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง มีกำไรจากการทำนา 1,160.76 บาทต่อไร่ 2) **ระบบการเกษตรทางเลือกของเกษตรกรที่เหมาะสมกับพื้นที่ในภาพรวม** แบ่งออกเป็น 4 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว (2) ระบบการผลิตข้าวหมุนเวียนกับพืชหลังนา (3) ระบบการผลิตข้าวร่วมกับกิจกรรมเกษตรอื่นๆ (4) ระบบเกษตรผสมผสาน และ (5) ระบบปรับเปลี่ยนพืชปลูก 3) **แนวทางการจัดการการเกษตรของเกษตรกรที่เหมาะสมตลอดโซ่อุปทาน** ในภาพรวม พบว่า (1) ระดับต้นน้ำ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การลดต้นทุนโดยผสมปุ๋ยใช้เอง การวางแผนบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ การลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้สารชีวภัณฑ์ การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (2) ระดับกลางน้ำ ได้แก่ การร่วมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (3) ระดับปลายน้ำ ได้แก่ การประกันราคาผลผลิต การขายผลผลิตล่วงหน้า การขายสินค้าโดยตรงกับตลาดและผู้บริโภค การส่งเสริมการตลาดออนไลน์ 4) **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร** จำนวน 13 ตัวแปร สรุปได้เป็น 2 องค์ประกอบ

ได้แก่ ปัจจัยภายใน มีจำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสมาชิก ด้านผู้นำ ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการ ด้านทรัพยากรที่เอื้อ ด้านภูมิปัญญาและเทคโนโลยี ด้านกติกา ข้อตกลง ด้านการสื่อสาร การเชื่อมโยงสมาชิก ด้านสิ่งจูงใจในการได้รับผลตอบแทน และด้านการสนับสนุนจากองค์กรในกลุ่ม และปัจจัยภายนอก มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านนโยบายรัฐ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านการศึกษา และวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการตลาด 5) **โครงสร้างการขับเคลื่อนฯ** ประกอบไปด้วย 2 ระดับ ได้แก่ กลไกเครือข่ายกลุ่มกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่จัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และกลไกคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 6) **แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกร** ประกอบไปด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน (2) การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (3) การออกแบบวิธีการ/กิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน (4) การสร้างกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง (5) การสร้างกลไกขับเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ และ (6) การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีเครือข่าย

การศึกษาวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ต้องการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่าควรนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่จัดรูปที่ดินเป้าหมาย เพื่อให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกษตรกรมีรายได้มีคุณภาพชีวิตตลอดจนสภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับภารกิจตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 รวมถึงภารกิจของนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่ในเขตจัดรูปที่ดินและเขตรบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมจัดได้ว่าเป็นพื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพความพร้อมในการทำการเกษตรมากกว่าพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากมีพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ได้แก่ ระบบชลประทานรายแปลง ระบบคมนาคมขนส่ง การปรับพื้นที่หน้าดิน อย่างไรก็ตามสภาพการจัดการทางการเกษตรของเกษตรกรหลังการจัดจัดรูปที่ดินและเขตรบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมยังคงพบว่าเกษตรกรยังคงผลิตพืชชนิดเดิมเช่นเดียวกับการผลิตพืชก่อนการจัดรูปที่ดิน และเขตรบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม (สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง, 2563) ทำให้มีต้นทุนและผลผลิตเท่าเดิม ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนของภาครัฐ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องศึกษาการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก สุพรรณบุรี กาฬสินธุ์ ชัยนาท และพัทลุง เนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นแบบที่ทางสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางได้วางโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรไว้เรียบร้อยแล้ว (สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง, 2564) เพื่อเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่อื่นๆ ในเขตจัดรูปที่ดินและเขตรบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และพื้นที่ทางการเกษตรทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาโมเดลการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรในเขตพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ตลอดโซ่อุปทาน

2.3 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรภายใต้โมเดลการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การศึกษาโมเดลการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

ขั้นที่ 1 การศึกษาบริบทการจัดระบบการเกษตรของเกษตรกร

ประชากร คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ทั้ง 5 จังหวัด สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ทดสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าแอลฟาของครอนบร็คได้ค่ามากกว่า 0.8 ซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลภาคสนามได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาเกี่ยวกับบริบทการจัดระบบการเกษตรของเกษตรกร ได้แก่ ระบบการเกษตรของเกษตรกร และต้นทุนและผลตอบแทนทางการผลิต

ขั้นที่ 2 การศึกษาระบบการเกษตรทางเลือกของเกษตรกรที่เหมาะสม แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.1 การศึกษาตลาดและความต้องการสินค้าเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ประกอบการในตลาดสินค้าเกษตรระดับท้องถิ่นหรือท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เครื่องมือการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสำรวจแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเสาในการจัดจำแนกจัดกลุ่ม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการศึกษาความเป็นเหตุและผลเกี่ยวกับตลาดและความต้องการสินค้าเกษตรจากข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ

2.2 การศึกษาชนิดพืช/สัตว์ทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.2.1 การกำหนดชนิดพืช/สัตว์ทางเลือก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ได้แก่ นักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการทางการเกษตรในมหาวิทยาลัย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยการจัดจำแนกจัดกลุ่มเกี่ยวกับ ชนิดพืช/สัตว์ทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ

2.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เกษตรกร จำนวน 50 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำชุมชนและที่พร้อมเปลี่ยนแปลงในการทำการเกษตรทางเลือก เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินเกี่ยวกับศักยภาพการผลิต พืช/สัตว์ทางเลือกตามหลัก 4P และ 5M ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินได้ค่าแอลฟาของครอนบรัค มากกว่า 0.8 ซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลภาคสนามได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา โดยมีเกณฑ์การ แปลค่าดังนี้ 1.00-1.80 หมายถึง ความคิดเห็นน้อยที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง ความคิดเห็นน้อย 2.61-3.40 หมายถึง ความคิดเห็นปานกลาง 3.41-4.20 หมายถึง ความคิดเห็นมาก 4.21-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นมากที่สุด

2.3 การศึกษาระบบการเกษตรทางเลือก แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.3.1 การวิเคราะห์ระบบการเกษตรทางเลือก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ได้แก่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการทางการเกษตรในมหาวิทยาลัย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ เจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยการจัดจำแนกจัดกลุ่มเกี่ยวกับระบบ การเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ

2.3.2 การสรุประบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญคือเกษตรกร จำนวน 50 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากเกษตรกรที่มีคุณสมบัติ เป็นผู้นำชุมชนและที่พร้อมเปลี่ยนแปลงในการทำการเกษตรทางเลือก เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินเกี่ยวกับ ระบบการเกษตร 3 มิติ ได้แก่

1) ความเหมาะสมของระบบการเกษตร โดยประเมินจากปริมาณผลผลิต รายได้ที่ได้รับ ความคงที่ของผลผลิตและรายได้ ความยั่งยืน ความมั่นคงของผลผลิตและรายได้ ความสามารถ ในการนำระบบการเกษตรไปใช้ได้ของกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ การไม่ทำให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งในชุมชน และการพึ่งตนเองของเกษตรกรในการทำตามระบบการเกษตร

2) ความเป็นไปได้ของระบบการเกษตร โดยประเมินจากสภาพความ เป็นไปได้ของพื้นที่ องค์ความรู้ที่มีของเกษตรกร ทักษะที่มีในการดำเนินงานของเกษตรกร ความพร้อมด้าน การเงิน การลงทุน แรงงาน เวลา เทคนิค วิธีการปฏิบัติของเกษตรกร การมีตลาดรับซื้อผลผลิต และการมี นโยบายและการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ

3) ความเป็นประโยชน์ของระบบการเกษตร โดยประเมินจากการ ลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มรายได้ การสร้างกำไร ระยะเวลาในการคืนทุนได้เร็ว การช่วยลดความเสี่ยงในการ ผลิต การใช้พื้นที่และทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การสร้างความสมดุลของระบบนิเวศและรักษาสิ่งแวดล้อม และ การได้พัฒนาความรู้และเทคนิค

3.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรในเขตพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ตลอดโซ่อุปทาน

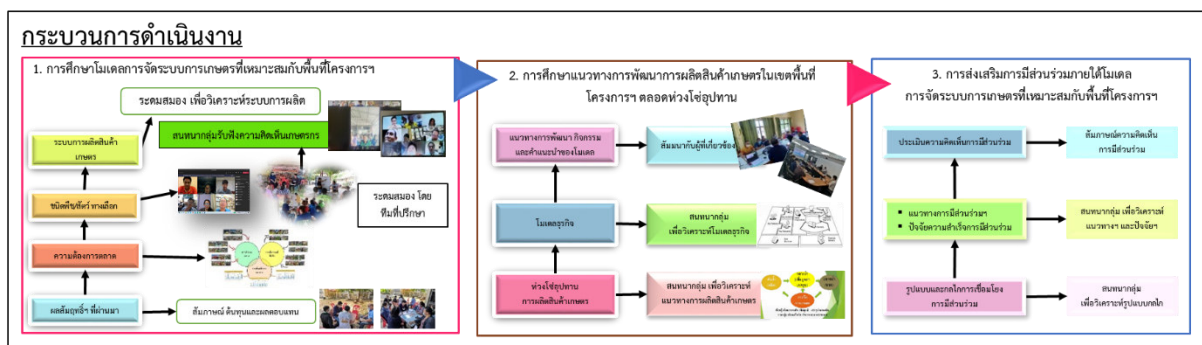
ผู้ให้ข้อมูล คือ เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดระบบการเกษตรของเกษตรกรที่เหมาะสม ตลอดโซ่อุปทาน คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนจังหวัดละ 30 คน แบบเจาะจงโดยคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำชุมชน และเกษตรกรที่พร้อมเปลี่ยนแปลงในการทำการเกษตรทางเลือก เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสนทนากลุ่มในการวิเคราะห์การจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ การจัดการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยการจัดจำแนกจัดกลุ่ม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการอธิบายวิเคราะห์ความเป็นเหตุและผลเกี่ยวกับแนวทางการจัดระบบการเกษตรของเกษตรกรที่เหมาะสมตลอดโซ่อุปทาน

3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรภายใต้โมเดลการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

3.3.1 การศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมและปัญหาการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมในเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม สุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

3.3.2 การศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เกษตรกร ผู้ประกอบการ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการทางการเกษตรในมหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน คัดเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ทั้ง 3 ขั้นตอน สรุปได้ดังภาพที่ 1 ข้างล่างนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4. ผลการศึกษา

4.1 การศึกษาเปรียบเทียบการจัดระบบการเกษตรของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรทั้ง 5 พื้นที่มีการจัดการเกษตรด้วยระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว โดย

เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี มีต้นทุนการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 5,265.54 บาทต่อไร่ แบ่งออกเป็นต้นทุนปัจจัยการผลิต 2,266.96 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าแรงงานการผลิต 1,460.12 บาทต่อไร่ และค่าเช่าที่ดิน 1,537.46 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนจากการผลิตข้าว 6,770.39 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรได้กำไรจากการทำนา 1,504.85 บาทต่อไร่

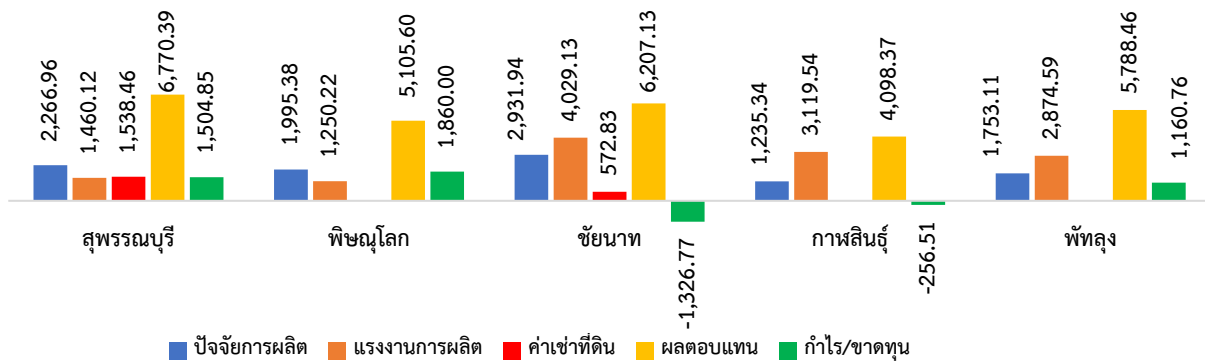
เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก มีต้นทุนการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 3,245.60 บาทต่อไร่ แบ่งออกเป็นต้นทุนปัจจัยการผลิต 1,995.38 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าแรงงานการผลิต 1,250.22 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนจากการผลิตข้าว 5,105.60 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรได้กำไรจากการทำนา 1,860.00 บาทต่อไร่

เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จังหวัดชัยนาท มีต้นทุนการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 7,533.90 บาทต่อไร่ แบ่งออกเป็นต้นทุนปัจจัยการผลิต 2,931.94 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าแรงงานการผลิต 4,029.13 บาทต่อไร่ และค่าเช่าที่ดิน 572.83 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนจากการผลิตข้าว 6,207.13 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรขาดทุนจากการทำนา 1,326.77 บาทต่อไร่

เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีต้นทุนการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 4,354.88 บาทต่อไร่ แบ่งออกเป็นต้นทุนปัจจัยการผลิต 1,235.34 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าแรงงานการผลิต 3,119.54 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนจากการผลิตข้าว 4,098.37 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรขาดทุนจากการทำนา 256.51 บาทต่อไร่

เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง มีต้นทุนการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 4,627.70 บาทต่อไร่ แบ่งออกเป็นต้นทุนปัจจัยการผลิต 1,753.11 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าแรงงานการผลิต 2,874.59 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนจากการผลิตข้าว 5,788.46 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรได้กำไรจากการทำนา 1,160.76 บาทต่อไร่ ผลการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทนในการผลิตข้าวของเกษตรกรทั้ง 5 พื้นที่ สรุปได้ดังภาพที่ 2 ข้างล่างนี้

(บาทต่อไร่)

ภาพที่ 2 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตข้าวของเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ทั้ง 3 จังหวัด

4.2 การศึกษาระบบการเกษตรทางเลือกของเกษตรกรที่เหมาะสมกับพื้นที่

จากการศึกษาโดยใช้เทคนิคสามเส้า พบว่า

4.2.1 การศึกษาตลาดและความคุ้มค่าการลงทุนการผลิตสินค้าเกษตรสินค้าเกษตร

ผลการศึกษาจากข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเส้า พบว่า

1) การตลาดข้าว สินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับการผลิตของเกษตรกรยังคงเป็นการผลิตข้าวเป็นหลัก เนื่องจากทั้ง 5 พื้นที่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิต และพื้นที่เหมาะสมกับการผลิตข้าวเป็นหลัก

2) การตลาดสินค้าเกษตรอื่นๆ ที่มีศักยภาพในแต่ละพื้นที่ พบว่า

(1) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี มีสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการผลิต ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว เผือก ผัก สมุนไพร กล้วยน้ำว้า และสับปะรด ซึ่งจากการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับค่าความคุ้มค่าการลงทุนการผลิตสินค้าเกษตร (return of investment: ROI) พบว่า มีค่า ROI สูงกว่าค่า ROI ข้าว โดย ROI 3 อันดับแรก ได้แก่ กล้วยน้ำว้า ถั่วเขียว และเผือก โดยมีค่า ROI เท่ากับ 4.19, 1.93 และ 1.72 ตามลำดับ

(2) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก มีสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการผลิต ได้แก่ ข้าว ถั่วลิสง มันม่วง ผัก สมุนไพร และกล้วยน้ำว้า ซึ่งจากการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับค่าความคุ้มค่าการลงทุนการผลิตสินค้าเกษตร (return of investment: ROI) พบว่า มีค่า ROI สูงกว่าค่า ROI ข้าว โดย ROI 3 อันดับแรก ได้แก่ มันเทศ กล้วยน้ำว้า และถั่วลิสง โดยมีค่า ROI เท่ากับ 5.20, 4.19 และ 2.61 ตามลำดับ

(3) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดชัยนาท มีสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการผลิต 10 ชนิด ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว พริก ถั่วฝักยาว กระชาย เห็ด กล้วยน้ำว้า ขนุน ใ้ผักพื้นเมือง และเป็ดไข่ ซึ่งจากการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับค่าความคุ้มค่าการลงทุนการผลิตสินค้าเกษตร (return of investment:

ROI) พบว่า พืช/สัตว์ทั้ง 10 ชนิด มีค่า ROI สูงกว่าค่า ROI ข้าว ทุกรายการ โดย ROI 3 อันดับแรก ได้แก่ เป็ดไข่ ขนุน และไก่พื้นเมือง โดยมีค่า ROI เท่ากับ 7.78, 6.16 และ 4.42 ตามลำดับ

(4) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการผลิต 10 ชนิด ได้แก่ ข้าว ตะไคร้ กระชาย ถั่วลิสง มะม่วงน้ำดอกไม้ มะม่วงเขียวเสวย กล้วยน้ำว่า น้อยหน่า ไก่พื้นเมือง และโคเนื้อ ซึ่งจากการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับค่า ROI พบว่า พืช/สัตว์ทั้ง 10 ชนิด มีค่า ROI สูงกว่าค่า ROI ข้าว ทุกรายการ โดย ROI 3 อันดับแรก ได้แก่ ตะไคร้ ไก่พื้นเมือง และกล้วยน้ำว่า โดยมีค่า ROI เท่ากับ 4.87, 4.42 และ 4.19 ตามลำดับ

(5) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง มีสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการผลิต 10 ชนิด ได้แก่ ข้าว กะเพรา ตะไคร้ พริกไทย อัญชัน กระชาย กล้วยน้ำว่า ผักโพรง ไก่คอล่อน และโคเนื้อ ซึ่งจากการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับค่า ROI พบว่า พืช/สัตว์ทั้ง 10 ชนิด มีค่า ROI สูงกว่าค่า ROI ข้าว ทุกรายการ โดย ROI 3 อันดับแรก ได้แก่ กะเพรา ตะไคร้ และไก่คอล่อน โดยมีค่า ROI เท่ากับ 9.09, 4.87 และ 4.42 ตามลำดับ สำหรับพืชชนิดอื่นๆ มีค่า ROI สูงกว่าค่า ROI ข้าว ทุกรายการ

4.2.2 การศึกษาชนิดพืช/สัตว์ทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1) การกำหนดชนิดพืช/สัตว์ทางเลือก ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กำหนด ชนิดพืช/สัตว์ทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการฯ ดังนี้

(1) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว ผือก ผัก สมุนไพร กล้วยน้ำว่า และสับปะรด

(2) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ข้าว ถั่วลิสง มันม่วง ผัก สมุนไพร และกล้วยน้ำว่า

(3) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดชัยนาท ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว พริก ถั่วฝักยาว กระชาย เห็ด กล้วยน้ำว่า ขนุน ไก่พื้นเมือง และเป็ดไข่

(4) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ข้าว ตะไคร้ กระชาย ถั่วลิสง มะม่วงน้ำดอกไม้ มะม่วงเขียวเสวย กล้วยน้ำว่า น้อยหน่า ไก่พื้นเมือง และโคเนื้อ

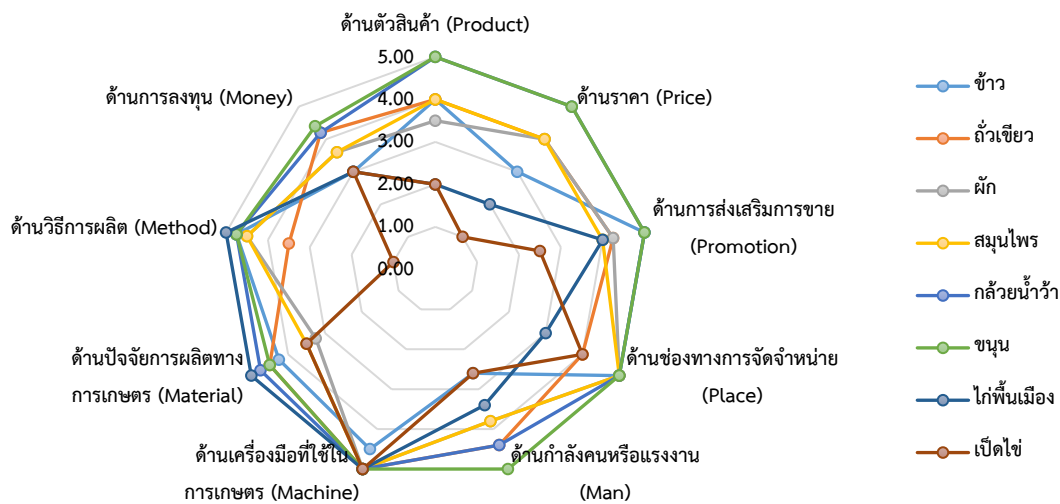
(5) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง ได้แก่ ข้าว กะเพรา ตะไคร้ พริกไทย อัญชัน กระชาย กล้วยน้ำว่า ผักโพรง ไก่คอล่อน และโคเนื้อ

2) การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือก ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ ทั้ง 3 จังหวัด ตามหลัก 4P และ 5M พบว่า

(1) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ จัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ ในด้านตัวระบบการเกษตร ด้านความเป็นไปได้ในการ ดำเนินการจัดระบบการเกษตร และด้านประโยชน์จากการจัดระบบการเกษตร 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าว กล้วยน้ำว่า และถั่วลิสง

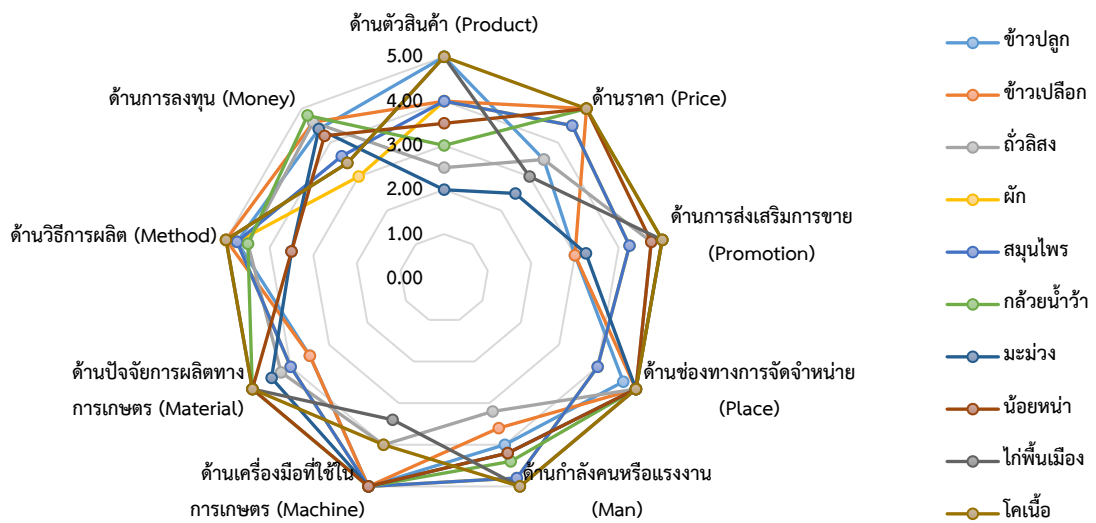
(2) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ ในด้านตัวระบบการเกษตร 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าว ผัก และถั่วเขียว ในด้านความเป็นไปได้ในการดำเนินการจัดระบบการเกษตร 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว และผัก และในด้านประโยชน์จากการจัดระบบการเกษตร 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว และเผือก

(3) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดชัยนาท พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในด้านส่วนประสมทางการตลาด (4P) 3 อันดับแรก ได้แก่ กล้วยน้ำว้า ขนุน ($\bar{x}=5.00$) เท่ากัน รองลงมา ข้าว และสมุนไพรร ($\bar{x}=4.25$) เท่ากัน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในด้านองค์ประกอบในการจัดการการผลิต (5M) 3 อันดับแรก ได้แก่ ขนุน ($\bar{x}=4.33$) รองลงมา กล้วยน้ำว้า ($\bar{x}=4.18$) และสมุนไพรร ($\bar{x}=4.08$) ตามลำดับ ดังภาพที่ 3

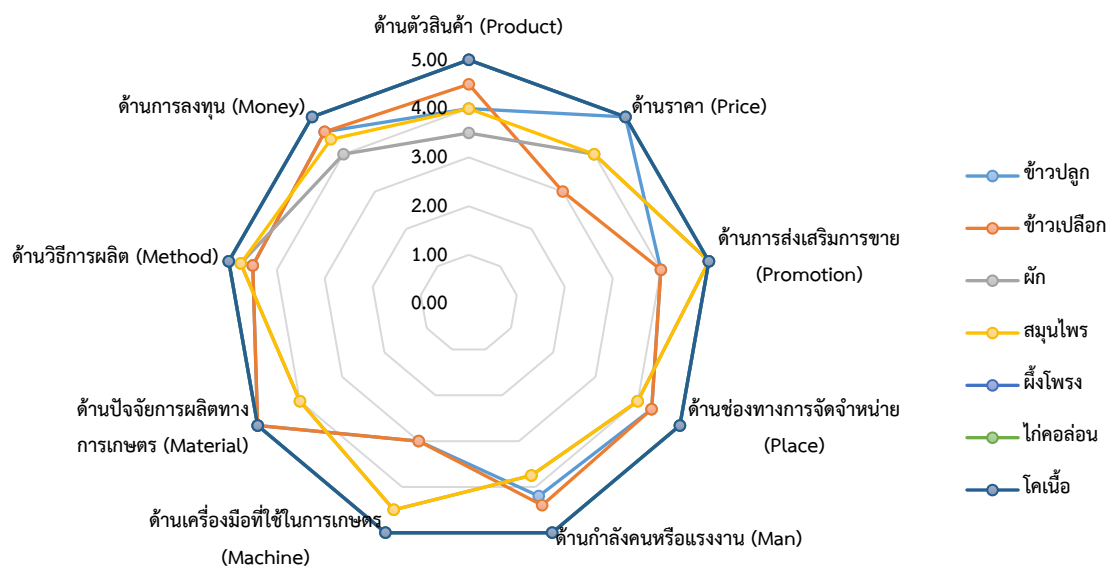
ภาพที่ 3 ศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ จังหวัดชัยนาท ตามหลัก 4P และ 5M

(4) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในด้านส่วนประสมทางการตลาด (4P) 3 อันดับแรก ได้แก่ โคเนื้อ ($\bar{x}=5.00$) รองลงมา น้อยหน่า ($\bar{x}=4.56$) และกล้วย ($\bar{x}=4.50$) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในด้านองค์ประกอบในการจัดการการผลิต (5M) 3 อันดับแรก ได้แก่ กล้วย ($\bar{x}=4.74$) รองลงมา โคเนื้อ ($\bar{x}=4.48$) และสมุนไพรร ($\bar{x}=4.43$) ตามลำดับ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ จังหวัดกาฬสินธุ์
ตามหลัก 4P และ 5M

(5) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในด้านส่วนประสมทางการตลาด (4P) 3 อันดับแรก ได้แก่ ผักโพรง ไข่ค้อล่อน และโคเนื้อ ($\bar{x} = 5.00$) เท่ากัน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในด้านองค์ประกอบในการจัดการการผลิต (5M) 3 อันดับแรก ได้แก่ ผักโพรง ไข่ค้อล่อน และโคเนื้อ ($\bar{x} = 5.00$) ตามลำดับ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ศักยภาพการผลิตพืช/สัตว์ทางเลือกของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ จังหวัดพัทลุง
ตามหลัก 4P และ 5M

4.3.2 การศึกษาระบบการเกษตรทางเลือก

1) การวิเคราะห์ระบบการเกษตรทางเลือก

จากข้อมูลการศึกษาชนิดพืช/สัตว์ทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จำแนกจัดกลุ่มเกี่ยวกับระบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุประบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ ทั้ง 5 จังหวัด

ระบบการเกษตร	สุพรรณบุรี	พิษณุโลก	ชัยนาท	กาฬสินธุ์	พัทลุง
ระบบการผลิตข้าว อย่างเดียว	ข้าวปลูก และ ข้าวเปลือก	ข้าวปลูก และ ข้าวเปลือก	ข้าวเปลือก	ข้าวปลูก และ ข้าวเปลือก	ข้าวปลูก และ ข้าวเปลือก
ระบบการผลิตข้าว หมุนเวียนกับพืช หลังนา	ข้าว+ (ถั่วเขียว)	ข้าว+ (ถั่วลิสง)	ข้าว+ (ถั่วเขียว)	ข้าว+ (ถั่วลิสง)	
ระบบการผลิตข้าว ร่วมกับกิจกรรม เกษตรอื่นๆ	ข้าว+ (ผัก สมุนไพร กล้วย ฝือก)	ข้าว+ (ผัก สมุนไพร กล้วย มันม่วง)	ข้าว+ (ผัก สมุนไพร กล้วย ขนุน ไก่พื้นเมือง และ เป็ดไข่)	ข้าว+ (ผัก สมุนไพร กล้วยน้ำว้า มะม่วง น้อยหน่า ไก่พื้นเมือง และ โคเนื้อ)	ข้าว+ (ผัก สมุนไพร ผัสดอง ไก่คอล่อน และโคเนื้อ)
ระบบเกษตร ผสมผสาน	ข้าว+กิจกรรมเกษตรอื่นๆ มากกว่า 1 ชนิด				
ระบบปรับเปลี่ยน พืชปลูก	สับปะรด				

2) การสรุประบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ

ผลการศึกษาในการสรุประบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ โดยการจัดจำแนกจัดกลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของระบบการเกษตร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมของพื้นที่โครงการฯ

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นระบบการเกษตร									
	ระบบการผลิตข้าว อย่างเดียว		ระบบการผลิตข้าว ร่วมกับพืช หมุนเวียน		ระบบการผลิตข้าว ร่วมกับกิจกรรม เกษตรอื่นๆ		ระบบเกษตร ผสมผสาน		ระบบปรับเปลี่ยน พืชปลูก	
	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
พื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี										
1. ความเหมาะสมของ ระบบการเกษตร	4.00 (0.860)	มาก	2.89 (1.180)	ปาน กลาง	2.96 (1.060)	ปาน กลาง	-	-	1.98 (1.110)	น้อย
2. ความเป็นไปได้ของ ระบบการเกษตร	4.16 (0.970)	มาก	3.05 (1.450)	ปาน กลาง	2.87 (1.220)	ปาน กลาง	-	-	1.97 (1.280)	น้อย
3. ความเป็นประโยชน์ ของระบบการเกษตร	3.67 (1.120)	มาก	2.74 (1.380)	ปาน กลาง	2.67 (1.070)	ปาน กลาง	-	-	1.75 (1.110)	น้อย ที่สุด
พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก										
1. ความเหมาะสมของ ระบบการเกษตร	4.11 (0.970)	มาก	2.38 (1.180)	น้อย	2.90 (1.110)	ปาน กลาง	-	-	-	-
2. ความเป็นไปได้ของ ระบบการเกษตร	4.31 (0.93)	มากที่สุด	2.50 (1.450)	น้อย	2.85 (1.450)	ปาน กลาง	-	-	-	-
3. ความเป็นประโยชน์ ของระบบการเกษตร	4.08 (1.02)	มาก	2.73 (1.380)	ปาน กลาง	3.10 (1.500)	ปาน กลาง	-	-	-	-
พื้นที่โครงการฯ จังหวัดชัยนาท										
1. ความเหมาะสมของ ระบบการเกษตร	4.03 (1.001)	มาก	3.33 (1.485)	ปาน กลาง	3.69 (1.252)	มาก	3.85 (1.304)	มาก	-	-
2. ความเป็นไปได้ของ ระบบการเกษตร	4.36 (0.900)	มากที่สุด	3.51 (1.470)	มาก	3.74 (1.284)	มาก	3.66 (1.427)	มาก	-	-
3. ความเป็นประโยชน์ ของระบบการเกษตร	3.88 (1.156)	มาก	3.43 (1.380)	มาก	3.97 (1.169)	มาก	3.77 (1.303)	มาก	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นระบบการเกษตร									
	ระบบการผลิตข้าว อย่างเดียว		ระบบการผลิตข้าว ร่วมกับพืช หมุนเวียน		ระบบการผลิตข้าว ร่วมกับกิจกรรม เกษตรอื่นๆ		ระบบเกษตร ผสมผสาน		ระบบปรับเปลี่ยน พืชปลูก	
	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
พื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์										
1. ความเหมาะสมของ ระบบการเกษตร	3.90 (1.142)	มาก	3.27 (0.992)	ปาน กลาง	3.59 (1.946)	มาก	3.85 (1.125)	มาก	-	-
2. ความเป็นไปได้ของ ระบบการเกษตร	3.91 (1.183)	มาก	3.33 (1.051)	ปาน กลาง	3.51 (0.910)	มาก	3.63 (1.092)	มาก	-	-
3. ความเป็นประโยชน์ ของระบบการเกษตร	3.58 (1.042)	มาก	3.29 (0.967)	ปาน กลาง	3.40 (0.947)	ปาน กลาง	3.70 (1.105)	มาก	-	-
พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง										
1. ความเหมาะสมของ ระบบการเกษตร	3.96 (1.108)	มาก	-	-	3.91 (1.040)	มาก	4.44 (0.975)	มาก ที่สุด	-	-
2. ความเป็นไปได้ของ ระบบการเกษตร	4.08 (1.019)	มาก	-	-	3.82 (1.046)	มาก	4.19 (1.016)	มาก	-	-
3. ความเป็นประโยชน์ ของระบบการเกษตร	3.72 (1.034)	มาก	-	-	3.84 (0.982)	มาก	4.22 (0.970)	มาก ที่สุด	-	-

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมของพื้นที่โครงการ ดังนี้

1) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความเหมาะสมของระบบการเกษตร ความเป็นไปได้ของระบบการเกษตร และความมาเป็นประโยชน์ของการระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว

2) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความเหมาะสมของระบบการเกษตร และความเป็นประโยชน์ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว ความเป็นไปได้ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว

3) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดชัยนาท พบว่า ความเหมาะสมของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว ความเป็นไปได้ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว และความเป็นประโยชน์ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบการผลิตข้าวร่วมกับกิจกรรมเกษตรอื่นๆ

4) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความเหมาะสมของระบบการเกษตร และความเป็นไปได้ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบการผลิตข้าวอย่างเดียว และความเป็นประโยชน์ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบเกษตรผสมผสาน

5) พื้นที่โครงการฯ จังหวัดพัทลุง พบว่า ความเหมาะสมของระบบการเกษตร และความเป็นประโยชน์ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระบบเกษตรผสมผสาน ความเป็นไปได้ของระบบการเกษตร อยู่ในระดับมาก คือ ระบบเกษตรผสมผสาน

4.3 การศึกษาแนวทางการจัดระบบการเกษตรของเกษตรกรที่เหมาะสมตลอดโซ่อุปทาน

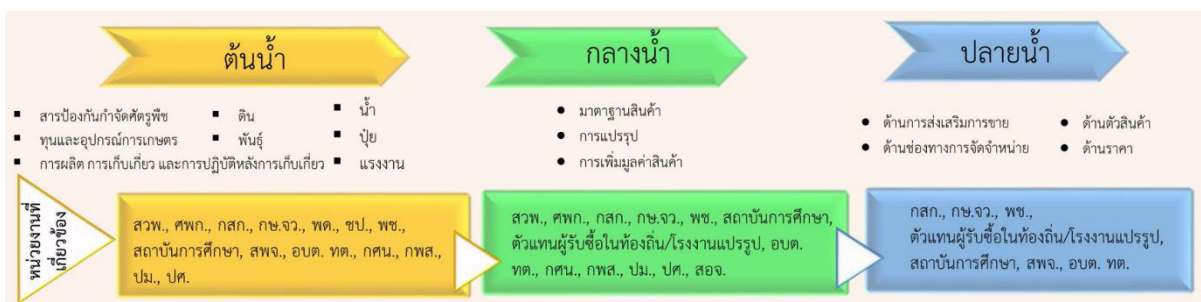
ผลการศึกษา พบว่า

4.3.1 การผลิตสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

1) ระดับต้นน้ำ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การลดต้นทุนโดยผสมปุ๋ยใช้เอง การวางแผนบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ การลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้สารชีวภัณฑ์ การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

2) ระดับกลางน้ำ ได้แก่ การร่วมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานภายใต้ระบบส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่

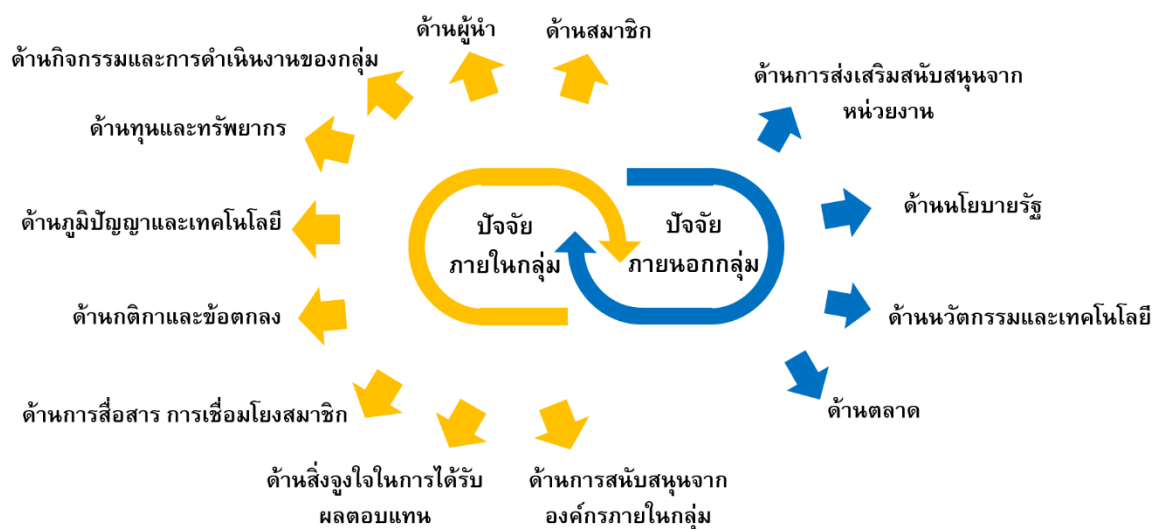
3) ระดับปลายน้ำ ได้แก่ การประกันราคาผลผลิต การขายผลผลิตล่วงหน้า การขายสินค้า โดยตรงกับตลาดและผู้บริโภค และการส่งเสริมการตลาดออนไลน์ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 6 ดังนี้

ภาพที่ 6 แนวทางการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสม ตลอดโซ่อุปทาน

4.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ประกอบด้วย จำนวน 13 ตัวแปร สรุปได้เป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยภายใน มีจำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสมาชิก ด้านผู้นำ ด้านกิจกรรม และการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านทุนและทรัพยากร ด้านภูมิปัญญาและเทคโนโลยี ด้านกติกาและข้อตกลง ด้านการสื่อสาร การเชื่อมโยงสมาชิก ด้านสิ่งจูงใจในการได้รับผลตอบแทน และด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายในกลุ่ม และปัจจัยภายนอก มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านนโยบายรัฐ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านตลาด

ภาพที่ 7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

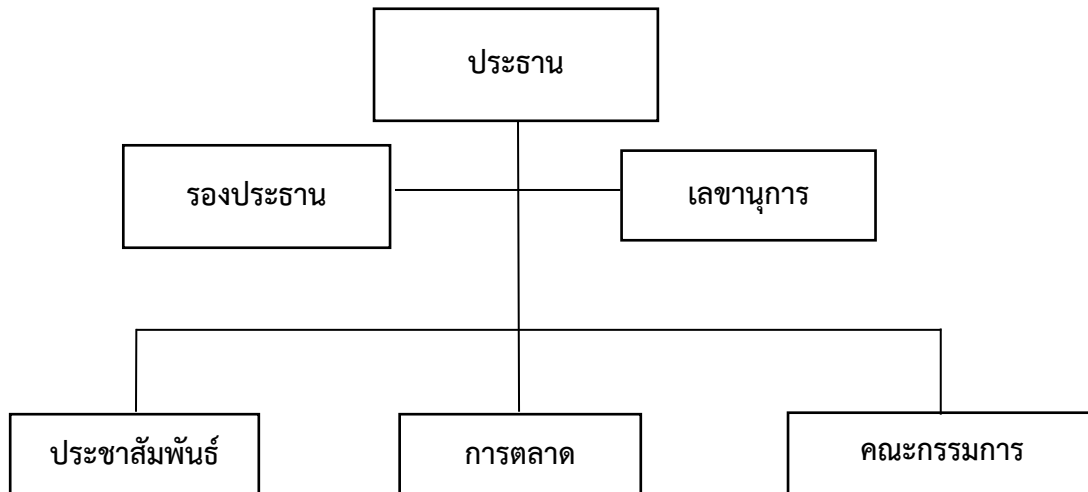
4.3.3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

1) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ประกอบไปด้วย 6 แนวทาง ได้แก่

(1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน (2) การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (3) การออกแบบวิธีการ/กิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน (4) การสร้างกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง (5) การสร้างกลไกขับเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ และ (6) การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีเครือข่าย

2) กลไกเครือข่ายกลุ่มกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ คณะกรรมการเครือข่าย และกลุ่มกิจกรรม ซึ่งทั้งสองส่วนมีบทบาทหน้าที่ในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

(1) คณะกรรมการเครือข่าย ประกอบด้วย ประธาน จำนวน 1 คน รองประธาน จำนวน 2 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน ประธานสัมพันธ์ จำนวน 1 คน การตลาด จำนวน 1 คน และ คณะกรรมการ (ตัวแทนจากกลุ่มกิจกรรมที่เป็นสมาชิกดำเนินการบริหารจัดการระบบการเกษตร) คณะกรรมการเครือข่ายมีหน้าที่ในการบริหารจัดการเครือข่าย เช่น นำเสนอข้อมูล และปัญหาด้านการบริหารจัดการด้านการเกษตร ร่วมวิเคราะห์ วางแผน กำกับ ติดตามประเมินผลการแก้ปัญหา รวมถึงประสานงานภายในกลุ่มกิจกรรม ระหว่างกลุ่มและกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยมีโครงสร้างกลไกคณะกรรมการเครือข่าย ประกอบด้วย ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 โครงสร้างของกลไกเครือข่ายกิจกรรมชุมชนในพื้นที่โครงการฯ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเครือข่าย ที่ควรจะเป็น ดังนี้

- ก. ดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่จัดรูปที่ดิน ตัวแทนเครือข่ายต้องไปสำรวจในทุกปีอาจจะใช้กระบวนการเวียนสำรวจ เมื่อเกิดมีความเสี่ยงก็พูดคุยและขึ้นไปสำรวจดูแล
- ข. จัดประชุมและจัดกิจกรรมของเครือข่ายอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเครือข่ายต้องมีการประชุมปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกัน เพื่อจะได้รับรู้ถึงสถานการณ์และพื้นที่
- ค. เตือนภัยเรื่องการเกษตร แหล่งน้ำ เช่น สถานการณ์พื้นที่ สถานการณ์การระบาดของโรคและแมลง สถานการณ์ภัยแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ
- ง. วางแผนร่วมกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายเพื่อเสนอโครงการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบสถานการณ์และการจัดการด้านการเกษตรของภาครัฐ คอยเพื่อขับเคลื่อนแผนงาน ในระดับเครือข่าย
- จ. ตั้งกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกัน เพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ข้อนี้ถือว่ามีความสำคัญ คณะกรรมการของเครือข่ายที่จัดตั้งกันขึ้นมาต้องร่วมกันร่างกฎระเบียบต่างๆ อาจจะทำการตั้งกฎของเครือข่ายใหญ่ไว้เป็นหลักและนำไปกระจายต่างกลุ่มย่อยของเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้รับรู้ร่วมกัน
- ฉ. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอื่นๆ
- ช. สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อผลิตฝังให้คนรุ่นใหม่มีความรับผิดชอบในเรื่องการจัดการด้านการเกษตร
- ซ. ตั้งกองทุนเครือข่าย เพื่อดูแลเรื่องงบประมาณ เช่น ระดมทุนเข้าเครือข่ายจะได้มีงบในการขับเคลื่อนงานเครือข่ายได้ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การจ่ายปันผลให้กับสมาชิก เป็นต้น
- ณ. ดูแลการบริหารจัดการทรัพยากรภายในเครือข่าย

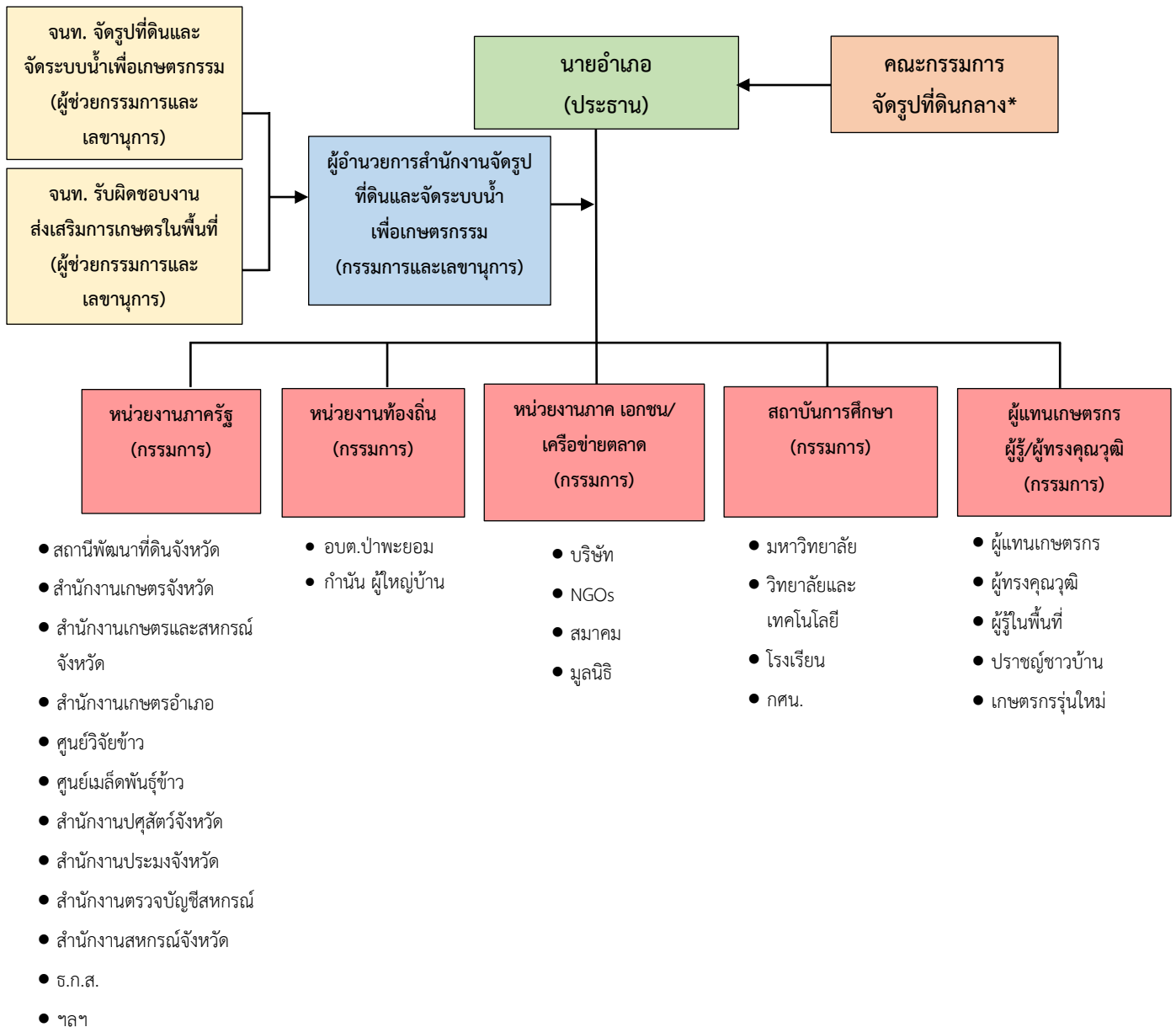
ญ. การจัดการตลาดผลผลิตของสมาชิกร่วมกัน

ฎ. เชื่อมโยงและประสานงานกับคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตจัดรูปที่ดิน

(2) *กลุ่มกิจกรรม* เป็นการรวมตัวกันของสมาชิกเกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมย่อยได้ตามความสนใจในการเข้าร่วมโครงการในการพัฒนาสินค้าเกษตร อาทิ กลุ่มผู้ผลิตข้าว กลุ่มผู้ผลิตผักและสมุนไพร กลุ่มผู้ผลิตถั่วเขียว กลุ่มผู้ผลิตไม้ผล กลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ (แล้วแต่จะมีการรวมกลุ่มกันในชุมชน) โดยสมาชิกกลุ่มย่อยนอกจากสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมแล้ว ยังต้องคัดเลือกตัวแทนกลุ่มย่อยเข้าไปเป็น คณะกรรมการเครือข่าย ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มกิจกรรมในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

- ก. สื่อสารติดต่อกัน โดยผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน สื่อสังคมออนไลน์
- ข. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน โดยจัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง
- ค. เป็นแกนนำในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ
- ง. การนำบทเรียนที่ดีของกลุ่มไปเป็นต้นแบบให้ชุมชนในพื้นที่อื่น
- จ. มีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ เพื่อตรวจตรา และเฝ้าระวัง
- ฉ. มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรภายในพื้นที่
- ช. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกากลุ่มร่วมกัน
- ซ. การจัดการความรู้และการจัดการฐานข้อมูลของกลุ่ม
- ณ. การจัดการตลาดผลผลิตของสมาชิกในกลุ่มกิจกรรมร่วมกัน

3) *กลไกคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม* เป็นคณะทำงานที่ต่อไปมีการเชื่อมโยงระดับหน่วยงานสูงขึ้นไป โดยมีการจัดตั้ง **คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัด** ขึ้น เพื่อให้การบริหาร การจัดหา การใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษา การป้องกัน การแก้ไขปัญหา การอนุรักษ์ และการดำเนินการ อื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม โดยมีโครงสร้างคณะทำงาน และบทบาทคณะทำงานในการขับเคลื่อนดังต่อไปนี้

หมายเหตุ: * ในกรณีพื้นที่ไม่มีคณะกรรมการระดับจังหวัดให้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางแต่งตั้ง
คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเป็นกลไกดำเนินการ

ภาพที่ 9 โครงสร้างของกลไกคณะทำงานขับเคลื่อนการเกษตรแบบครบวงจรในเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำ
เพื่อเกษตรกรรม

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

- 1) เกษตรกรผู้นำ ต้นแบบควรนำร่องการผลิตพืชทางเลือกตามระบบต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์ไว้
- 2) เกษตรกรควรลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยการผลิตปัจจัยการผลิตใช้เอง อาทิ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ เมล็ดพันธุ์ ข้าว ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น
- 3) เกษตรกรควรนำตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์ดินรายแปลง เพื่อทราบสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน และใส่ปุ๋ยได้ถูกต้องและเหมาะสมตามผลค่าวิเคราะห์ดิน
- 4) เกษตรกรควรกำหนดตลาดเป้าหมายของสินค้าเกษตรในแต่ละระบบการผลิตให้ชัดเจน โดยอาจเริ่มต้นจากเน้นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน ตลาดชุมชน ก่อนที่จะขยายสู่ตลาดภายนอกชุมชน
- 5) เกษตรกรควรรวมกลุ่มในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน

5.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

- 1) จัดทำแปลงสาธิต หรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แปลงต้นแบบของเกษตรกรที่ทดลองผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการผลิตต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์ไว้ ให้แก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษา ดูงาน
- 2) ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร
- 3) วางแผนปริมาณการปล่อยน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการผลิตต่างๆ โดยบริหารแผนร่วมกับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ
- 4) ประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์ไว้
- 5) กำหนดนโยบายและสนับสนุนการส่งเสริมและการพัฒนาระบบการเกษตรให้มีความต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม

5.1.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรส่งเสริมการดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรตามโมเดลระบบการเกษตรที่ได้วิเคราะห์ไว้
- 2) ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์การเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรจากการทดลองดำเนินการตามระบบการเกษตรที่ได้วิเคราะห์ไว้ โดยมุ่งเน้นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเพื่อความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
- 3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรตามระบบการเกษตรที่ได้วิเคราะห์ไว้

เอกสารแนบ ๔

การวิจัยและพัฒนากการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

1. วัตถุประสงค์

กรมชลประทาน โดยสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางได้มีการดำเนินการศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ 2562 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาโมเดลการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน การศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน ผลการศึกษาได้ค้นพบโมเดลการจัดระบบการเกษตรที่หลากหลายซึ่งเหมาะสมกับความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรและความต้องการของเกษตรกร โดยแต่ละโมเดลฯ ได้มีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โมเดลการจัดระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดินดังกล่าวจำเป็นต้องนำไปส่งเสริมและพัฒนา เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกองทุนจัดรูปที่ดินได้อย่างเป็นรูปธรรม ที่สอดคล้องกับภารกิจ นโยบายของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน ที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ และบริหารจัดการน้ำในระดับไร่นาจากระบบชลประทาน หรือแหล่งน้ำอื่นๆ เพื่อให้ที่ดินทุกแปลงได้รับประโยชน์จากระบบชลประทาน หรือแหล่งน้ำอื่นๆ อย่างทั่วถึง พร้อมกำหนดและส่งเสริมให้ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม และพัฒนาการดำเนินการจัดรูปที่ดินและการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้มีจำนวนพื้นที่และคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียง และเหมาะสมแก่การเกษตร อันนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเป็นการอนุรักษ์น้ำที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ทั้งนี้ สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทานจึงจำเป็นต้องดำเนินการ “การวิจัยและพัฒนากการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน” เพื่อให้เกิดข้อมูลในการใช้อ้างอิงการดำเนินงานจัดรูปที่ดินและการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ที่ใช้งบประมาณจากกองทุนจัดรูปที่ดิน และการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมในอนาคต จึงเห็นควรที่จะให้มีการศึกษาการวิจัยและพัฒนากการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

2. ลักษณะงาน

- 2.1 เพื่อศึกษาโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน
- 2.2 เพื่อศึกษาและส่งเสริมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน
- 2.3 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

3. ขอบเขตงาน

3.1 ด้านพื้นที่

ศึกษาในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน ตามที่กรมชลประทานกำหนด

3.2 ด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้ามีขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหา ดังนี้

- 3.2.1 การศึกษาโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน
- 3.2.2 การส่งเสริมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน
- 3.2.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

3.3 ด้านเวลา

การศึกษาค้นคว้าใช้ระยะเวลา 360 วัน

3.4 ด้านประชากร

เกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินและพื้นที่โครงการการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ตามที่กรมชลประทานกำหนด

3.5 กรอบแนวคิดการศึกษา

3.5.1 การศึกษาโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

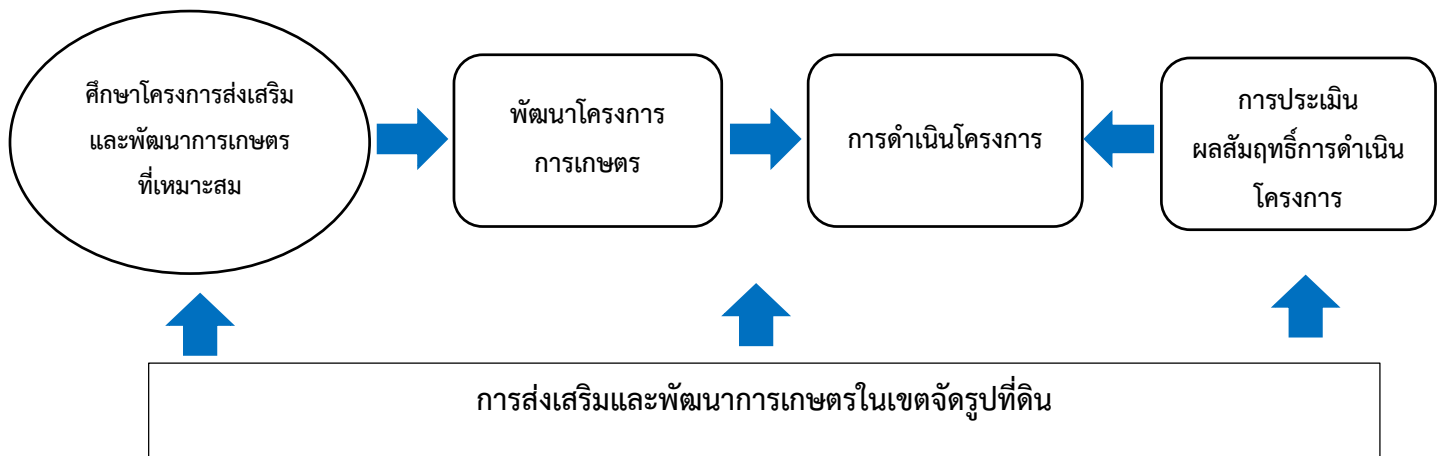
- 1) การศึกษาความต้องการในการดำเนินโครงการ
- 2) การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
- 3) การพัฒนาโครงการที่เหมาะสม
- 4) การวิเคราะห์รับฟังความคิดเห็น และพิจารณาโครงการของชุมชน

3.5.2 การส่งเสริมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ โครงการจัดรูปที่ดิน

- 1) ฝึกอบรมและปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ
- 2) ส่งเสริมการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ

3.5.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสม กับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน

- 1) การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านเศรษฐกิจ
- 2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านสังคม
- 3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3.6 ขั้นตอนและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ประกอบไปด้วยขั้นตอนและเครื่องมือต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.6.1 ขั้นตอนการศึกษาโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ โครงการจัดรูปที่ดิน ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

- 1) การศึกษาความต้องการในการดำเนินโครงการ
- 2) การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
- 3) การพัฒนาโครงการที่เหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

- 1) แบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับความต้องการในการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน ประกอบไปด้วย โครงการตามหมวดหมู่ต่างๆ

ได้แก่ การปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับการผลิตพืช/เลี้ยงสัตว์ การจัดการดินและปุ๋ย การจัดการน้ำ การจัดการเมล็ดพันธุ์และพันธุ์สัตว์ การจัดการโรคและแมลง และการจัดการศัตรูพืช การจัดการเงินทุน การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาการผลิตตามมาตรฐานสินค้า การสร้างแบรนด์สินค้า การจัดหาช่องทางตลาด และการจัดการกลุ่มและเครือข่าย

2) แบบสนทนากลุ่ม เป็นแบบสนทนาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโครงการในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความคุ้มค่าการดำเนินโครงการ ความสำคัญในการดำเนินโครงการ ความเกี่ยวข้องกับความต้องการของสมาชิก และความสามารถในการดำเนินโครงการ

3) แบบโครงการ เป็นแบบฟอร์มการจัดทำโครงการ ประกอบไปด้วย ชื่อโครงการ ชื่อกลุ่มและสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบโครงการ ทำไม่ถึงต้องทำ ทำเพื่อให้เกิดอะไร ทำกับใคร จำนวนเท่าไร ทำอย่างไรและทำเมื่อไหร่ ทำที่ไหน ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้ ใช้อะไรเท่าไร หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน การประเมินความสำเร็จวัดจากอะไร และทำแล้วได้อะไร

4) แบบการวิเคราะห์รับฟังความคิดเห็น และพิจารณาโครงการของชุมชน เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยประเด็น ความเหมาะสมของโครงการ ได้แก่ วิธีดำเนินงานมีความชัดเจน และทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ความเป็นไปได้ที่โครงการจะประสบความสำเร็จ งบประมาณเหมาะสมต่อการดำเนินงาน และทรัพยากรของชุมชนมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน ความเป็นประโยชน์ของโครงการ ได้แก่ โครงการสามารถตอบสนองต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต การลดต้นทุน และการตลาด โครงการสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โครงการสามารถนำไปขยายผล และโครงการส่งผลต่อคนหมู่มาก

3.6.2 ขั้นตอนการศึกษาการส่งเสริมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การฝึกอบรมและปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ และการส่งเสริมการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

1) แบบฝึกอบรมและปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม เป็นการฝึกอบรมและปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ

2) แบบการส่งเสริมการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม เป็นการส่งเสริมการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมตามโครงการที่ได้ศึกษาไว้ในขั้นตอนที่ 3.6.1

3.6.3 ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

- 1) การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านเศรษฐกิจ
- 2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านสังคม
- 3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เดือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
กิจกรรมดำเนินงาน												
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือ	↔											
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการศึกษา โครงการส่งเสริมและพัฒนากการ เกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ จัดรูปที่ดิน		↔										
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการส่งเสริม การดำเนินโครงการส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับ พื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน				←						→		
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการประเมินผล สัมฤทธิ์การดำเนินโครงการส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับ พื้นที่โครงการจัดรูปที่ดิน											↔	
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการจัดทำ รายงานฉบับสมบูรณ์และบทสรุป ผู้บริหาร												↔

(ร่างคำสั่ง)

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อ
เกษตรกรรม

- ๑ นายอำเภอในพื้นที่ ประธาน
- ๒ ผู้แทนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อนุกรรมการ
- (สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
- /สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร/ศูนย์วิจัยข้าว
- /ศูนย์เมล็ดพันธุ์พืชข้าวนานาชาติ/สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/สำนักงานประมงจังหวัด
- /ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร/สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์
- จังหวัด/สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/ อื่นๆ)
- ๓ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบล) อนุกรรมการ
- ๔ ผู้แทนส่วนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) อนุกรรมการ
- ๕ ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน อนุกรรมการ
- (บริษัทเอกชน/NGOs/สมาคม/มูลนิธิ/GIZ)
- ๖ ผู้แทนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ อนุกรรมการ
- (มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย/โรงเรียน/กศน.)
- ๗ ผู้แทนเกษตรกร/กลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่/ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่/ผู้รู้ในพื้นที่ อนุกรรมการ
- /ปราชญ์ชาวบ้าน
- ๘ ผู้อำนวยการสำนักงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม อนุกรรมการและเลขานุการ
- ๙ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานส่งเสริมพัฒนาการเกษตรของสำนักงาน อนุกรรมการและ
- จัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ผู้ช่วยเลขานุการ
- ๑๐ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานข้อ ๒ ที่รับผิดชอบงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ อนุกรรมการและ
- ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดและทิศทางการขับเคลื่อนนโยบาย โครงการที่สำคัญของรัฐเป็นแนวทางการดำเนินงาน

๒. กำหนดแนวทางและแผนการดำเนินงานในการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน และจัดระบบน้ำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและความต้องการของชุมชน

๓. ส่งเสริมและร่วมกันบูรณาการจัดการและประสานแผนงาน โครงการ งบประมาณเพื่อให้เกิดพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร

๔. จัดทำแนวทางและสร้างการเรียนรู้ รับรู้ และประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆในพื้นที่และองค์กรปกครองท้องถิ่น

๕. ส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำ

๖. กำกับติดตามแผนงานที่กำหนดไว้ และประเมินผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมถึงประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และรายงานผลต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัดและสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะทำงานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรให้เบิกจ่ายจากงบกองทุนจัดรูปที่ดิน